

ROMÂNIA
AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII
B-dul Libertății 14, sector 5, 050706 București www.anrc.ro
Tel.: +40 21 307 54 00 | +40 21 307 54 01 | Fax: +40 21 307 54 02 | e-mail: anrc@anrc.ro

APROBAT,

**PREȘEDINTE,
DAN CRISTIAN GEORGESCU**

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații privind stabilirea tarifelor serviciilor de interconectare furnizate de S.C. „Romtelecom” – S.A. pe piața accesului la rețelele publice de telefonie fixă în vederea originării, terminării și tranzitului apelurilor, pe baza unui model de calculație a costurilor incrementale pe termen lung

1. Introducere

Potrivit prevederilor art.1 alin.(7) din Decizia președintelui ANRC nr.147/2002 privind principiile și condițiile ofertei de referință pentru interconectarea cu rețeaua publică de telefonie fixă, cu modificările și completările ulterioare, *„Tarifele prevăzute în ORI vor fi fundamentate în funcție de costuri, pe baza unui model de calculație a costurilor de tip marginal pe termen lung aprobat de Autoritatea Națională de Reglementare în Comunicații [...]”*.

În conformitate cu aceste dispoziții, proiectul deciziei stabilește tarifele maxime ce vor fi practicate de S.C. „Romtelecom” – S.A., denumită în continuare *Operatorul*, pentru serviciile de interconectare furnizate pe piața accesului la rețelele publice de telefonie fixă în vederea originării, terminării și tranzitului apelurilor, tarife stabilite în urma reconcilierii între modelul de tip „top-down” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung dezvoltat de Operator, denumit în continuare *model „top-down”*, și modelul de tip „bottom-up” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung dezvoltat de ANRC, denumit în continuare *model „bottom-up”*, precum și termenele de la care aceste tarife se vor aplica.

1.1. Motivele reglementării

Pe o piață unde nu există concurență efectivă, așa cum este piața accesului la rețelele publice de telefonie fixă în vederea originării, terminării și tranzitului apelurilor, nu există forțe concurențiale care să acționeze în sensul reducerii la un nivel eficient a tarifelor practicate. Este, așadar, responsabilitatea autorității de reglementare de a acționa pentru promovarea concurenței și protejarea utilizatorilor, prin impunerea în sarcina operatorului cu putere semnificativă pe această piață a obligației de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri.

1.2. Obiectivele reglementării

Pornind de la necesitatea estimării cu o acuratețe cât mai mare a costurilor, ANRC a optat pentru utilizarea unui model hibrid de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, denumit în continuare *model hibrid*. Acest model a fost considerat de ANRC, așa cum vom prezenta în continuare, cea mai potrivită metodă de evaluare a costurilor eficiente ale Operatorului.

Conceptul de „cost pe termen lung”

Pentru operatorii de rețele de comunicații electronice, investițiile în instalarea acestor rețele determină costuri fixe foarte mari care nu pot fi recuperate imediat. Prin urmare, toate calculele privind profitabilitatea și eficiența investițiilor se realizează pe termen lung, doar costurile pe termen lung putând furniza întreprinzătorilor o bază de cost corectă, în vederea luării deciziilor de investiții.

Conform dispozițiilor art.45 lit.h) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.591/2002, cu modificările și completările ulterioare, unul dintre obiectivele ANRC este încurajarea investițiilor eficiente în infrastructură, iar, pentru maximizarea beneficiilor utilizatorilor finali, utilizarea „costului pe termen lung” este cea mai potrivită metodă pentru fundamentarea tarifelor serviciilor de interconectare în funcție de costuri.

Conceptul de „cost incremental”

Conform teoriei economice, pe o piață concurențială eficientă, prețul „eficient” tinde către nivelul costului marginal¹ al fiecărui produs/serviciu.

¹ Costul marginal – costul producerii unei unități suplimentare din produsul respectiv (costul producerii ultimei unități).

Având în vedere obiectivul ANRC de promovare a concurenței în sectorul comunicațiilor electronice și în scopul maximizării eficienței alocării resurselor și a beneficiilor utilizatorilor finali, utilizarea „costului marginal” este, din punct de vedere teoretic, cea mai potrivită metodă pentru fundamentarea tarifelor serviciilor de interconectare în funcție de costuri, deoarece simulează condițiile unei piețe unde există concurență efectivă.

Cu toate acestea, pentru operatorii de rețele de comunicații electronice, costul marginal (costul pentru un minut suplimentar de convorbire) este zero, rețelele de comunicații electronice dispunând întotdeauna de o capacitate suplimentară, „de rezervă”. Prin urmare, teoria și practica în acest domeniu au consacrat utilizarea „costului incremental”, ca un substitut pentru „costul marginal”, în scopul fundamentării tarifelor în funcție de costuri.

Costul incremental este determinat de majorarea costurilor totale, ca urmare a furnizării unui număr suplimentar de minute de convorbire (increment), astfel încât furnizarea traficului suplimentar să presupună o redimensionare a rețelei, respectiv să determine costuri suplimentare. Din punct de vedere teoretic, incrementul poate fi: un singur minut, un număr limitat de minute, întregul trafic aferent unui serviciu sau chiar întregul trafic al operatorului. Costurile asociate celui mai mic increment posibil sunt egale cu costul marginal, în timp ce costurile asociate celui mai mare increment posibil sunt egale cu costurile totale ale operatorului.

Prin urmare, așa cum am precizat mai sus, utilizarea „costului incremental” este cea mai potrivită metodă pentru fundamentarea tarifelor serviciilor de interconectare în funcție de costuri.

Conceptul de „cost mediu”

Costul mediu se definește prin raportarea costurilor totale ale operatorului la numărul total de unități comercializate (ex: minute de convorbire). Profitul normal solicitat de investitori pentru a-și plasa/menține capitalul în societate reprezintă, de asemenea, un cost (costul capitalului), fiind astfel luat în considerare la stabilirea costului mediu.

Este evident că, pentru ca o societate să-și mențină viabilitatea pe termen lung și să fie atractivă pentru investitori, este necesar ca tariful unitar să fie cel puțin egal cu costul mediu.

Prin urmare, în vederea atingerii obiectivelor de încurajare a investițiilor eficiente în infrastructură și de maximizare a beneficiilor utilizatorilor finali pe termen lung, utilizarea „costului mediu” este cea mai potrivită metodă pentru fundamentarea tarifelor serviciilor de interconectare în funcție de costuri.

Conceptul de „cost mediu incremental pe termen lung” (Long Run Average Incremental Cost – LR(A)IC)

Așa cum rezultă de mai sus, îmbinarea celor trei concepte de cost într-un instrument unitar (modelul de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, denumit în continuare *modelul de calculație a costurilor*), pe baza unei metodologii dezvoltate în conformitate cu cele mai bune practici la nivel internațional și care, în același timp, ține seama de particularitățile pieței românești, constituie cea mai adecvată soluție în scopul îndeplinirii obiectivelor ANRC de protecție a drepturilor și intereselor utilizatorilor finali, încurajare a investițiilor eficiente în infrastructură și promovare a concurenței.

În plus, practica utilizării modelelor de calculație a costurilor în vederea fundamentării în funcție de costuri a tarifelor serviciilor de interconectare s-a extins în rândul statelor membre ale Uniunii Europene și la nivel internațional, în prezent reprezentând, în mod incontestabil, cea mai bună practică în domeniu.

2. Fundamentarea tarifelor în funcție de costuri pe baza modelelor de calculație a costurilor

2.1. Soluția ANRC: modelul hibrid, bazat pe reconcilierea dintre modelul „bottom-up” și modelul „top-down”

Pentru determinarea costurilor medii incrementale pe termen lung, în practică, pot fi utilizate două tipuri de modele de calculație a costurilor: modelul „bottom-up” și modelul „top-down”. În timp ce modelele „top-down” pornesc de la costurile existente ale operatorului, preluate din situațiile financiar-contabile, și necesită ajustări de eficiență (eliminarea costurilor legate de ineficiențele structurale și operaționale ale operatorului), modelele „bottom-up” pornesc de la estimările cererii pentru serviciile furnizate de acel operator, se bazează pe ipoteze de natură tehnico-economică și includ, implicit, numai costuri eficiente. Avantajele și dezavantajele fiecărui tip de model sunt prezentate în mod sintetic în continuare.

Modelele „bottom-up” sunt deosebit de utile pentru definirea relației dintre costuri și nivelul cererii, sunt transparente și reflectă costurile unui operator eficient. Totuși, aceste modele, deși țin cont de particularitățile activității operatorilor, sunt dificil de adaptat astfel încât să reflecte aspectele de detaliu ale acestei activități.

Modelele „top-down” se fundamentează direct pe costurile înregistrate de operator, însă le lipsește transparența și acuratețea în ceea ce privește dezagregarea costurilor din înregistrările contabile până la nivelul elementelor de rețea și corelarea eficientă a costurilor cu nivelul cererii pentru diferitele categorii de servicii.

Prin urmare, dezavantajele modelelor „top-down” și „bottom-up” conturează necesitatea unei abordări care să combine avantajele oferite de cele două tipuri de modele, prin dezvoltarea unui model hibrid. Dezvoltarea modelului hibrid oferă baza optimă pentru stabilirea tarifelor serviciilor furnizate de Operator pe piețele relevante specifice pe care a fost desemnat ca având putere semnificativă.

Astfel, în vederea stabilirii tarifelor serviciilor de interconectare furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă a Operatorului, în funcție de costurile medii incrementale pe termen lung înregistrate de un operator eficient ce activează în condițiile concrete ale pieței de comunicații electronice din România, ANRC a parcurs, cu sprijinul consultanților Interconnect Communications Limited, KPMG și Europe Economics, următoarele etape:

1. Impunerea în sarcina Operatorului a obligației de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri, pe baza unui model „top-down”;
2. Dezvoltarea unui model „bottom-up” pentru rețeaua publică de telefonie fixă a Operatorului, în vederea calculării costurilor medii incrementale pe termen lung corespunzătoare unei rețele publice de telefonie fixă eficiente;
3. Revizuirea modelului „top-down” dezvoltat de Operator și ajustarea modelului „bottom-up” pe baza reconcilierii cu modelul „top-down”, obținându-se o variantă optimizată a acestuia, modelul hibrid;
4. Determinarea costurilor finale ale serviciilor de interconectare furnizate prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă a Operatorului și dezvoltarea unei metodologii de fundamentare a tarifelor acestor servicii în funcție de costuri, pe baza rezultatelor modelului hibrid.

2.2. Dezvoltarea modelului „bottom-up” de către ANRC

Modelul „bottom-up”, dezvoltat de ANRC, în conformitate cu pct.1.2.3. din Regulamentul privind realizarea modelului de tip „top-down” de calculație a costurilor incrementale pe termen lung de către Societatea Comercială „Romtelecom” – S.A., aprobat prin Decizia președintelui ANRC nr.1381/2003, denumit în continuare *Regulamentul privind modelul de calculație a costurilor*, este un model tehnico-economic care reflectă costurile asociate instalării, operării și întreținerii unei rețele publice de telefonie fixă eficiente, păstrând în același timp caracteristicile arhitecturii rețelei actuale a Operatorului. Deoarece acest model a fost dezvoltat în vederea determinării costurilor eficiente asociate furnizării serviciilor de interconectare, în cadrul modelului „bottom-up” au fost realizate optimizări ale rețelei Operatorului, în conformitate cu sistemul „scorched node” (fără a propune ajustări de eficiență care ar fi afectat numărul sau poziția geografică a nodurilor existente în rețea).

Modelul „bottom-up” a fost dezvoltat, cu sprijinul consultanților, în perioada martie - septembrie 2004, utilizându-se, în principal, informațiile detaliate furnizate de Operator privind rețeaua, echipamentele, nivelurile de trafic și de servicii. Aceste

informații au fost prelucrate, interpretate și încorporate în model pe parcursul următoarelor etape:

1. determinarea **nivelului cererii** pentru incrementele definite și dimensionarea rețelei. În vederea dimensionării rețelei, estimarea cererii pentru serviciile oferite prin intermediul acesteia și pentru incremente a avut ca punct de plecare nivelul cererii înregistrat în anul 2003 și 2004 pentru totalitatea serviciilor furnizate prin rețeaua Operatorului, nivel ce a fost ajustat în funcție de evoluția prognozată a cererii;

2. **dezvoltarea și optimizarea** structurii rețelei. În cadrul modelului „bottom-up”, soluția tehnologică, topologia rețelei, capacitățile echipamentelor, nivelul calității, funcționalitatea și alte caracteristici ale rețelei modelate au fost corelate cu serviciile pentru furnizarea cărora a fost proiectată rețeaua Operatorului, astfel încât integritatea și interoperabilitatea acestor servicii să poată fi susținute de rețeaua modelată. În acest sens, optimizările efectuate asupra structurii rețelei au avut în vedere respectarea următoarelor cerințe:

- dimensionarea corectă a rețelei, astfel încât aceasta să fie capabilă să transporte întregul trafic aferent cererii previzionate;

- menținerea aceluiași nivel de calitate a serviciilor furnizate prin intermediul rețelei modelate, comparativ cu serviciile furnizate în prezent de Operator utilizatorilor finali și operatorilor de rețele publice de comunicații electronice care beneficiază de interconectarea cu rețeaua Operatorului;

- totalitatea ajustărilor de optimizare operate asupra rețelei să fie realizate în conformitate cu sistemul „scorched node”;

- soluțiile de modelare alese au fost evaluate, astfel încât să fie fezabile din punct de vedere tehnic;

- rețeaua optimizată să fie capabilă să furnizeze serviciile de interconectare oferite de Operator;

- a fost luată în considerare evoluția tehnologică a rețelei.

3. **popularea** rețelei ipotetice modelate. Informațiile transmise de Operator au fost analizate și interpretate din punct de vedere al acurateței și completitudinii și au fost încorporate în modelul „bottom-up”, după ce au fost ajustate în vederea eliminării eventualelor costuri ineficiente;

4. determinarea **costurilor elementelor de rețea** și ale **serviciilor de interconectare**.

2.3. Dezvoltarea modelului „top-down” de către Operator

În conformitate cu prevederile art.1 alin.(7) din Decizia președintelui ANRC nr.147/2002, Operatorului i s-a impus obligația de fundamentare în funcție de costuri a tarifelor prevăzute în Oferta de Referință pentru Interconectare, pe baza unui model de calculație a costurilor de tip marginal pe termen lung.

Prin Regulamentul privind modelul de calculație a costurilor au fost stabilite metodologia și principiile generale de realizare a modelului „top-down”, dezvoltat de

Operator. Operatorul a pus la dispoziția ANRC documentația modelului „top-down” la data de 30 aprilie 2004 și a transmis modelul „top-down” la data de 1 octombrie 2004.

Modelul „top-down” dezvoltat de Operator constă într-un set de foi de lucru tabelare (în format Microsoft Excel) ce se bazează pe date de intrare furnizate de un model de calculație a costurilor serviciilor (modelul Tele-Com-Pass). Modelul Tele-Com-Pass a fost dezvoltat intern de Operator și are la bază costurile complet alocate (Fully Allocated Costs - FAC) și evaluarea la costuri curente (Current Cost Accounting - CCA). Modelul Tele-Com-Pass se fundamentează pe datele contabile primare, extrase din situațiile financiare ale Operatorului.

În vederea calculării costului mediu incremental pe termen lung al serviciilor de interconectare, pe baza informațiilor furnizate de modelul Tele-Com-Pass, în prima etapă, Operatorul a definit conceptual incrementul rețelei de comunicații electronice (Stand Alone Network), respectiv costurile aferente furnizării serviciilor de telefonie prin intermediul rețelei publice de telefonie fixă (PSTN) și serviciilor de linii închiriate, delimitându-le de costurile serviciilor cu amănuntul și de cele aferente serviciilor furnizate de persoanele din același grup.

În a doua etapă, în cadrul rețelei de comunicații electronice a fost definit conceptual incrementul aferent rețelei de transport (transmisiuni și comutație), delimitându-l de incrementul aferent rețelei de acces.

Pentru a reflecta costurile efective de furnizare a serviciilor, costurile care nu sunt direct alocabile acestor incremente sunt considerate costuri comune, fiind determinate sub forma unei marje, calculate pe baza metodei marjelor egal proporționate (EPMU – equal-proportionate mark-up).

Modelul „top-down” este realizat pe baza următoarelor module:

a) interfața modelului costurilor complet alocate, unde sunt importate din modelul Tele-Com-Pass toate costurile, clasificate pe categorii și tipuri de cost, în funcție de categoria de cost în care sunt încadrate (operaționale sau de capital). În acest modul sunt create mecanismele care permit realizarea ajustărilor ulterioare ale valorilor categoriilor omogene de cost;

b) tabelele de intrare ale costurilor medii incrementale pe termen lung (analiza relațiilor cost-volum), unde, pe baza unei funcții grafice (în care sunt definiți coeficienții x și y , respectiv gradientul fiecărui punct), sunt introduse în model următoarele informații: alocarea pe incremente definite și pe sub-incremente, identificarea factorilor determinanți și atribuirea relațiilor cost-volum, precum și ordinea de calculare a categoriilor de cost și a relațiilor cost-volum. Funcția grafică a fiecărei relații cost-volum este determinată printr-un proces de interviuare a inginerilor Operatorului, precum și prin examinarea informațiilor cuprinse în contractele încheiate cu furnizorii de echipamente;

c) calcularea, înainte de repartizarea costurilor comune, a costului mediu incremental pe termen lung, unde, pe baza relațiilor cost-volum identificate, costul mediu incremental pe termen lung aferent fiecărei categorii omogene de cost este calculat și atribuit incrementelor conform unei alocări similare celei din modelul costurilor complet alocate (prin relaționarea categoriei de cost - increment). Relațiile cost-volum nu înlocuiesc alocările definite în acest model, ci modifică raportul dintre cost și factorul determinant (factorul determinant aferent fiecărei categorii omogene de cost este identic în modelul costurilor complet alocate și în modelul de calculație a costurilor, procesul de alocare fiind, de asemenea, identic);

d) calcularea costului mediu incremental pe termen lung distribuit, unde costurile rețelei de transport sunt distribuite pe fiecare element de rețea, în funcție de proporția costurilor identificabile direct pe fiecare element de rețea în total costuri directe pentru care se aplică incrementul respectiv;

Costurile serviciilor de interconectare sunt calculate pe baza estimărilor referitoare la gradul de utilizare a elementelor de rețea de către fiecare serviciu. Utilizarea fiecărui element de rețea este evaluată printr-o serie de factori de rutare aferenți fiecărui serviciu;

e) costurile care nu sunt specifice incrementelor sunt considerate costuri comune, care sunt recuperate parțial, pe baza unei marje, prin aplicarea metodei EPMU, în vederea reflectării costurilor efective de furnizare a serviciului sau incrementului în tarifele serviciilor de interconectare.

Valorile derivate din modulul prevăzut la lit.d) împreună cu marja costurilor comune sunt utilizate ulterior pentru calculul costului mediu incremental pe termen lung, ca bază a tarifelor serviciilor de interconectare.

2.4. Revizuirea modelului „top-down” dezvoltat de Operator

Revizuirea modelului „top-down” dezvoltat de Operator a avut ca obiectiv principal stabilirea măsurii în care informațiile conținute în acesta, atât datele de intrare cât și rezultatele diversilor algoritmi ai modelului, pot fi utilizate pentru calibrarea modelului „bottom-up” și dezvoltarea modelului hibrid.

Astfel, cu sprijinul consultanților, ANRC a analizat modelul „top-down” și documentația aferentă acestuia din perspectiva conformității cu prevederile Regulamentului privind modelul de calculație a costurilor, în scopul:

a) identificării, dintre datele furnizate de modelul „top-down”, a datelor necesare calibrării modelului „bottom-up”;

b) verificării măsurii în care datele din modelul „top-down” au fost obținute cu respectarea documentației modelului;

c) verificării măsurii în care documentația modelului „top-down”, utilizată pentru obținerea datelor, a respectat prevederile Regulamentului privind modelul de calculație a costurilor.

De asemenea, ANRC a realizat, cu sprijinul consultanților, un audit financiar al modelului „top-down”.

2.5. Reconcilierea modelului „bottom-up” cu modelul „top-down”. Dezvoltarea modelului hibrid

Obiectivul realizării reconcilierii între cele două modele este de a compara datele de intrare, metodologia și structura modelului „bottom-up” cu cele ale modelului „top-down” și de a le ajusta pe baza diferențelor justificate, în vederea obținerii unui model hibrid care să combine avantajele celor două abordări.

Printre cele mai importante elemente de reconciliere care au determinat ajustarea datelor din modelul „bottom-up” se află următoarele:

a) cheltuielile ocazionate de pregătirea spațiului și instalarea echipamentelor de transmisiuni și comutație au fost incluse în costuri, prin adăugarea unui procent din valoarea echipamentelor de transmisiuni și comutație, acolo unde aceste categorii de costuri nu apar evidențiate în mod distinct în contractele semnate cu furnizorii de echipamente;

b) numărul de noduri din rețea – în modelul „bottom-up” au fost utilizate datele transmise de Operator, la cererea ANRC. Totuși, la revizuirea modelului „top-down” s-a constatat că numărul de noduri din rețea utilizat de Operator la elaborarea modelului „top-down” este diferit. Întrucât modelul hibrid are la bază sistemul „scorched-node”, așadar nu se propun ajustări de eficiență privind numărul sau poziția geografică a nodurilor existente în rețea, s-au utilizat datele din modelul „top-down”;

c) includerea unui punct adițional de interconectare între două inele din cadrul rețelei de transmisiuni – modelul „bottom-up” prevedea un singur punct de interconectare între două inele ale rețelei de transmisiuni, fără a prevedea un punct adițional de interconectare, disponibil ca alternativă în situații de blocare a traficului;

d) cheltuielile operaționale directe, exprimate ca procent din cheltuielile de capital în modelul „bottom-up” – modelul hibrid a fost adaptat, astfel încât propune ca element de sensibilitate opțiunea de a porni de la nivelul actual al cheltuielilor pentru anul 2003, urmând ca pentru anii următori să propună ajustări de eficiență față de nivelul înregistrat în 2003;

e) ratele de creștere a traficului de linii închiriate și servicii de date au fost modificate, noile date având la bază un studiu realizat de ANRC la nivel național privind evoluția capacităților oferite utilizatorilor finali și un studiu realizat de Interconnect Communications Limited la nivel european, având aceleași obiective.

Scopul realizării modelului hibrid este de a stabili o bază optimă care să permită evaluarea și determinarea unor tarife fundamentate în funcție de costuri pentru serviciile de interconectare furnizate de Operator. Dezvoltat pe baza modelului „bottom-up”, acesta evaluează principiile funcționării unei rețele eficiente din perspectiva datelor de intrare ale modelului „top-down” și a constrângerilor asociate dezvoltării rețelei, în condițiile specifice instalării și operării unei rețele publice de comunicații electronice în România.

Dintre trăsăturile modelului hibrid, menționăm următoarele:

a) are la bază nivelul cererii înregistrat în anul 2003, adică ultimul an pentru care, la data dezvoltării modelului, au fost disponibile informații complete. Pornind de la aceste informații și de la estimarea ratelor de creștere, a fost posibilă determinarea costurilor serviciilor de interconectare pentru o perioadă de 3 ani;

b) este un model multi-anual al rețelei de transport, care determină costurile incrementale și totale pe minut (inclusiv marja aferentă costurilor comune) asociate furnizării serviciilor de interconectare prin intermediul rețelei de transport a Operatorului, pentru următorii 4 ani;

c) reflectă arhitectura unei rețele publice de telefonie fixă eficiente. Modelarea rețelei Operatorului a pornit de la structura actuală a acestei rețele, care a fost ajustată, în vederea eficientizării și optimizării arhitecturii, prin utilizarea sistemului „scorched node” și prin utilizarea unor soluții tehnologice într-o abordare prospectivă;

d) utilizează două incremente principale: incrementul aferent rețelei de transport și incrementul aferent rețelei de acces, așa cum sunt definite în Regulamentul privind modelul de calculație a costurilor;

e) identifică costurile incrementale pe termen lung și costurile totale pentru următoarele servicii furnizate de rețeaua de transport, prevăzute în Decizia președintelui ANRC nr.147/2002 și în Oferta de Referință pentru Interconectare a Operatorului:

- serviciul de interconectare la nivel local în vederea originării la puncte fixe a apelurilor;

- serviciul de interconectare la nivel local în vederea terminării la puncte fixe a apelurilor;

- serviciul de interconectare la nivel regional în vederea originării la puncte fixe a apelurilor;

- serviciul de interconectare la nivel regional în vederea terminării la puncte fixe a apelurilor;

- serviciul de interconectare la nivel național în vederea originării la puncte fixe a apelurilor;

- serviciul de interconectare la nivel național în vederea terminării la puncte fixe a apelurilor;

- serviciul de interconectare în vederea tranzitului comutat – simplu tranzit;

- serviciul de interconectare în vederea tranzitului comutat – dublu tranzit.

f) include și alte servicii furnizate de către rețeaua de transport sau rețeaua de acces a Operatorului, care au fost modelate pentru a permite realizarea unei alocări fidele a costurilor între incremente și servicii ori pentru identificarea cererii actuale și previzionate aferente serviciilor vizate în vederea reglementării;

g) structura modelului hibrid utilizează parametrii actuali de calitate a serviciilor furnizate de Operator;

h) în cadrul modelului hibrid, costurile au fost alocate incrementelor, elementelor de rețea și serviciilor, cu respectarea principiului cauzalității costurilor (adică acelor elemente de rețea, activități sau servicii care au generat costurile).

Cele mai importante caracteristici structurale ale modelului hibrid sunt următoarele:

- a) este dezvoltat într-un singur fișier;
- b) are o structură simplă și logică, minimizând pe cât posibil complexitatea fiecărei etape de calcul;
- c) datele de intrare sunt ușor identificabile și sunt prezentate separat de foile de lucru în care acestea sunt prelucrate pe baza algoritmilor;
- d) utilizarea datelor de intrare și a ipotezelor de lucru în cadrul formulelor se realizează pe baza unor legături clare, care identifică celulele relevante, evitându-se introducerea datelor direct în structura formulei sau codificarea celulelor;
- e) algoritmi modelului hibrid asigură posibilitatea de recalculare automată a rezultatelor la modificarea datelor de intrare, prin utilizarea de legături între celulele care conțin date de intrare și celulele de calcul și prin evitarea strictă a utilizării opțiunilor de tip „copiere-lipire” pentru introducerea valorilor absolute în diferite foi de calcul;
- f) structura modelului hibrid permite auditarea rezultatelor și a formulelor utilizate, oferind transparență până la nivelul datelor de intrare;
- g) structura modelului hibrid permite realizarea unor analize de sensibilitate, astfel încât să poată fi examinate rezultatele corespunzătoare unor scenarii alternative.

În scopul verificării funcționalității și fiabilității formulelor de calcul și cheilor de alocare ale modelului hibrid, ANRC, cu sprijinul consultanților, a realizat un audit tehnic al modelului hibrid.

Pe baza modelului hibrid, au fost determinate costurile medii incrementale pe termen lung finale ale serviciilor de interconectare furnizate prin intermediul rețelei Operatorului, costuri în funcție de care vor fi fundamentate tarifele acestor servicii.

ANRC a elaborat o variantă publică a modelului hibrid, care este disponibilă pe pagina de Internet a ANRC, la adresa: <http://www.anrc.ro/DesktopModules/Interogation/DownloadFile.aspx?intSurveyID=1106&intSurveyFilledInstancesID=176891>. Chiar dacă exclude orice informații confidențiale privind activitatea Operatorului, această variantă este suficient de detaliată pentru a permite înțelegerea structurii și funcționării modelului hibrid, utilizându-se documentația și ghidul de utilizare ce însoțesc acest model.

2.6. Determinarea costului capitalului

Un element de cost deosebit de important pentru stabilirea nivelului eficient al costurilor este costul capitalului.

Prin urmare, atât modelul „top-down”, cât și modelul „bottom-up”, trebuie să includă costul mediu ponderat al capitalului (WACC – weighted average cost of capital).

ANRC a dezvoltat, în perioada iulie - septembrie 2004, o metodologie de calcul pentru determinarea costului capitalului Operatorului, bazată pe metoda CAPM (Capital Asset Pricing Method). ANRC, cu sprijinul consultanților, a întocmit un raport privind determinarea valorii costului capitalului. Acest raport a avut ca rezultat un interval de valori al costului capitalului cuprins între 11,34% și 16,15%. În determinarea valorii optime a costului capitalului au fost luate în considerare rezultatele modelului de determinare a costului capitalului dezvoltat de Operator, precum și comentariile acestuia cu privire la modelul dezvoltat de către ANRC.

Pornind de la aspectele menționate anterior și ținând cont de dificultățile inerente dezvoltării unui astfel de model în condițiile insuficienței dezvoltării a pieței de capital din România, ANRC apreciază că un nivel al costului capitalului de 15,24% este o valoare justificată în vederea dezvoltării concurenței și promovării investițiilor în domeniul comunicațiilor electronice.

În vederea agreării metodologiei de determinare a costului capitalului, precum și a valorii ce va fi utilizată în modelul hibrid, ANRC a organizat pe parcursul perioadei de consultare o serie de întâlniri cu reprezentanții Operatorului.

3. Modelul auxiliar pentru determinarea tarifelor serviciilor de interconectare

Nivelul tarifelor serviciilor de interconectare va fi reglementat pe baza unui model auxiliar, dezvoltat de ANRC în colaborare cu consultanții săi. Acest model stabilește perioada de ajustare a tarifelor serviciilor de interconectare până la nivelul costului rezultat din modelul hibrid, numărul pașilor de ajustare și amplitudinea acestora și determină „gradientul” utilizat pentru reglementarea tarifelor în orele de vârf și în afara orelor de vârf.

Scopul realizării modelului auxiliar este acela de a determina nivelul tarifelor serviciilor de interconectare, pornind de la nivelul actual al tarifelor practicate de Operator, până la nivelul rezultatelor modelului hibrid.

Costurile serviciilor de interconectare rezultate în urma rulării modelului hibrid sunt costurile medii aferente unui interval de 24 de ore și sunt exprimate în eurocenți/minut. Având în vedere că tarifele serviciilor furnizate de Operator pe piața cu amănuntul sunt diferențiate în perioada orelor de vârf și perioada din afara orelor de vârf, este necesară aplicarea unui gradient orar la tariful mediu al serviciilor de interconectare aferent intervalului de 24 de ore, în vederea adăugării unei marje de profit rezonabile pentru traficul din orele de vârf, precum și pentru traficul din afara orelor de vârf. Aplicarea aceluiași tarif pentru serviciile de interconectare furnizate în orele de vârf și în afara orelor de vârf ar putea împiedica operatorii alternativi să ofere, în afara orelor de vârf, servicii la tarife competitive față de cele furnizate de Operator. Prin urmare, gradientul orar aferent tarifelor serviciilor furnizate pe piața cu amănuntul va fi aplicat pentru diferențierea tarifelor serviciilor de interconectare în afara orelor de vârf față de cele din orele de vârf.

Având în vedere că tarifele practicate, în prezent, de Operator, pentru serviciile de interconectare sunt semnificativ mai mari decât rezultatele modelului hibrid, modelul auxiliar permite reducerea treptată a tarifelor actuale, până la nivelul rezultatelor modelului hibrid. Forma pantei de ajustare, precum și durata perioadei de tranziție vor determina tarifele aplicate în fiecare etapă, modelul auxiliar permițând stabilirea a două tipuri de pante de ajustare a tarifelor:

- liniare, în care se indexează tarifele serviciilor de interconectare cu aceeași valoare în fiecare etapă a perioadei de tranziție;
- ajustate, în care se aplică o reducere abruptă a tarifelor în prima etapă, urmând ca în următoarele etape reducerea tarifelor să se realizeze liniar.

ANRC propune ajustarea graduală a tarifelor serviciilor de interconectare în 3 etape, de-a lungul unei perioade de tranziție, până la începutul anului 2007. Ținând seama de diferența dintre nivelul tarifelor serviciilor de interconectare practicate de Operator și nivelul tarifelor bazate pe costuri eficiente (rezultatele modelului hibrid), ANRC propune aplicarea variantei pantei ajustate, prin reducerea cu 80%, în prima etapă, a nivelului tarifelor serviciilor de interconectare actuale, urmând ca, în următoarele 2 etape, acestea să fie reduse liniar, până la nivelul rezultatelor modelului hibrid.

Astfel, în condițiile în care costurile cu serviciile de interconectare au o pondere importantă în costurile totale înregistrate de un operator nou-intrat pe piață, iar mecanismele utilizate în vederea stabilirii tarifelor serviciilor de interconectare au un impact semnificativ asupra concurenței pe piață și asupra profitabilității tuturor operatorilor interconectați, **accelerarea** implementării unor tarife fundamentate în funcție de costuri, prin reducerea nivelului actual până la nivelul rezultatelor modelului hibrid în decursul unei perioade de 15 luni (octombrie 2005-decembrie 2006), va avea următoarele beneficii:

- a) va încuraja atât eficiența pe termen lung a operatorilor, cât și dezvoltarea serviciilor operatorilor nou-intrați;
- b) va transmite semnale economice pozitive cu privire la decizia de a cumpăra sau de a investi, ținând cont de progresul tehnologic și de dezvoltarea serviciilor;
- c) va permite recuperarea costurilor eficiente pentru investițiile trecute și va asigura recuperarea investițiilor viitoare.

Ca și în cazul modelului hibrid, ANRC a elaborat o variantă publică a modelului auxiliar pentru determinarea tarifelor serviciilor de interconectare, disponibilă, de asemenea, pe pagina de Internet a ANRC, la adresa: <http://www.anrc.ro/DesktopModules/Interogation/DownloadFile.aspx?intSurveyID=1107&intSurveyFilledInstancesID=176891>.

Vizat,

Vizat,

Direcția Reglementare
Economică a Pieței

Direcția Juridică